KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 22 LUTEGO V. S. 1813 ROKU.

## WIADOMOSCI KRAIOWE.

z Bożéy Łaski
MY ALEXANDER PIERWSZY
IMPERATOR i SAMOWŁADCA
WSZECH ROSSYY
i t. d. i t. d. i t. d.

*Wszytkim w obec jawno czynimy.*

Woyna, która między Państwem Rossyyskiém i Portą Ottomańską przez pięć lat trwała, teraz, dzięki Naywyższemu, szczęśliwie została ukończoną. Pokoy zawarty. Traktat, który się przy tém ogłasza, między NASZYM Jenerałem Infanteryi, Xiążęciem Goleniszczewym Kutuzowem i Wielkim Wezyrem Tureckim Achmetem Paszą, dnia 16 Maja terazniey-szego, 1812 roku, w Bukareście podpisany, i wydane od NAS i Sułtana Tureckiego, Machmuta Drugiego, tego traktatu ratyfikacye, wzajemnie są wymienione. Wielokrotne zwycięztwa, walecznością woysk NASZYCH odniesione i żądanie NASZE, wśród zwycięztw samych i zawojowań, nie dążące nigdy do ruiny i uiarzmienia Porty, zgasiły w niey nakoniec ducha kłótni i skłoniły do pożądaney spokoyności.

Ten, od Boga darowany NAM, pokoy, przyniosł z sobą znakomite korzyści dla Państwa Rossyyskiego, przez wcielenie do Jego granic ludney i żyżney przestrzeni ziemi, którey obwód od Akermanu do uyscia rzeki Pruta, dziewięć wiorst od Jass płynącey, a od tego uyścia do granicy Cesarskiey, ztamtąd zaś w dół Dniestru, na tysiąc prawie wiorst się rozciąga, obeymuiąc w sobie znakomite twierdze *Chocim*, *Bender*, *Kilią*, *Izmaił*, *Akerman*, i wiele innych miast, handlem słynących.

Tak wielkie korzyści dla Oyczyzny, przez to radośne przymierze zapewnione, sercu NASZEMU niewymówne ukontentowanie przynoszą.

Złożmy, ukochani Nasi poddani, dziękczynienie Naywyższemu Bogu, i wyleymy z głębi dusz Naszych gorące modły, aby zawsze błogosławieństwy i łaską swoią zachowywał i sławą obdarzał prawowierną swą córkę Rossyą.

W Sankt-Petersburgu dnia 5 Sierpnia 1812 roku.

Na autentyku podpisano własną JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI ręką tak: (M.P.) Drukowany w Sankt-Petersburgu przy Senacie dnia 8 Sierpnia 1812 roku.

*ALEXANDER.*

Kontrassygnował Kanclerz Państwa Hrabia Rumiańcow.

*z Petersburga dnia 1 Lutego v. s. 1813.*

Przeszłego wtorku, d. 28 Stycznia, obchodzona była w Dworu rocznica narodzin JEGO IMPERATORSKIEY WYSOKOSCI, Wielkiego Xiążęcia, *Michała Pawłowicza.* Obiad dnia tego dawała Nayiaśnieysza IMPERATOROWA Jeymość *Marya Fedorowna.*

Temi dniami wyszło tu z pod prassy Opisanie podróży w około świata, na okręcie *Newa*, pod dowództwem Kapitana Leytnanta Flotty, *Lisańskiego*, teraz Kapitana pierwszego stopnia. O celu i szczęśliwém dokonaniu tey znamienitey podróży, wiekopomną sławę i wyłączny zaszczyt dla Marynarki *Rossyyskiey* czyniącey, Publiczność uwiadomiona była, jak tylko pierwsze jey opisanie na świecie się ukazało, które wydał zacny nasz wędrownik JP. *Krusenstern*, w języku rossyyskim i niemieckim. Miłośnicy dzieł przyiemnych i pożytecznych razem, z ukontentowaniem zapewne przyymą jeszcze opisanie tey pamiętney podróży w dziele JP. *Lisańskiego*, którego żegluga do naszych w *Ameryce* osad, była zupełnie oddzielną od JP. *Krusensterna* i zawiera w sobie wiele rzeczy wcale nowych, ciekawych, a razem interessuiących; jak np: 1) Opisanie wysp *Sandwich* i *ś. Paschy*, obeymuiące obyczaje, rząd i język mieszkańców tamecznych; produkta, przemysł i handel. 2) Opisanie pobrzeża północno-zachodniego *Ameryki* i wyspy *Kadiak*, tudzież przemysłu Kompanii *Rossyysko-Amerykańskiey.* 3) Odkrycie nowey wyspy i nieznaiomey dotąd mielizny, między *Japonią* i wyspami *Sandwich*, która ma bydź nader ważną w względzie marynarskim. 4) Podróż z *Kantonu* prosto do *Portsmuth*, która półpiąta miesiąca trwała, w żadném nie zatrzymuiąc się miescu i nigdzie nie zbaczaiąc: czego nie było dotąd przykładu przez czas tak długi. Do dzieła tego, tak pożytecznego, sporządzony jest udzielny atlas, z rozmaitemi rysunkami, nader ważnemi Na szczególnieyszą zaś uwagę w atlasie tym zasługuią: karta powszechna całego świata, sporządzona przez JP. *Lisańskiego*, podług naynowszych opisow, a wielce przydatna dla uczących się Jeografii. Na teyże karcie, wyznaczony jest kierunek igły magnesowey, z wielką pilnością przez tegoż żeglarza, w wielu mieyscach, obserwowaney: a tém samém nader ciekawy dla badaczów siły magnetyczney.

Mieszkańcy *Rewelscy*, *Luter*, *Buller* i *Mikwic*, założyli nową fabrykę czarnych rysunkowych ołówkow, na wzór włoskich, robiących się z pewnego kamienia, obficie w różnych mieyscach *Rossyi* znayduiącego się. Kamień ten, maiący w sobie wiele cząstek oleynych i siarkowych, z wielką pilnością do tego wybiera się celu i w czasie przepalánia, prócz istoty, do robienia ołówkow przydatney, daje siarkę, kwiat siarczany i delikatną ziemię gliniastą, którey wynalazcy zamyślaią użyć na robienie czarnego fajansu Angielskiego, *Weedswood*, zwanego. Robione przez nich ołówki, przedstawione na doświadczenie Akademii Kunsztow, pochwałę jey otrzymały. Wynalazcy zamierzaią sobie wyrabiać tego, tak pożytecznego, produktu, do 4,000 fun: corok. Ołówkow tych dostać tu można w znaczney partyi u *J. F. Jurgensa*, na *Newskim prospekcie*, w domu pod N. 26. (*Pocz: Półn:*)

*z Moskwy, dnia 27 Stycznia, v. s.*

Radca handlowy, kupiec tuteyszy 1szey gildy *Tytow*, fabrykę swą, w części miasta naszego, *Serpuchowską*, zwaney, znaydującą się, do dawnego jey przywiodłszy stanu, zatrudnia się tkaniem w niey muślinu grubego i nabijaniem kartunow; które częściami przedaie w sklepie swoim, w gościnnym domu, ogułem zaś w pomienioney fabryce.

Kupiec *moskiewski*, *Symon Kraszennikow*, również wznowił tu fabrykę swoię drotu żelaznego, różney grubości, a bardzo przydatnego na robienie zgrzebeł i gręplí. Równie też, jak dawniey, oświadcza,

należycie wypełniać polecenia i żądania JPP. Fabrykantów naszych; donosi oraz, że ma u siebie znaczny zapas różnego drotu. (*Pocz: Półn:*)

## WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

### XIĘSTWO WARSZAWSKIE.

*z Płocka, dnia 6 Lutego n. s.*

Miasteczko *Raciąż* miało szczęście bydź zaszczycone trzydniowym pobytem Monarchy *Rossyyskiego.* Skąd Nayiaśnieyszy Pan, dnia dzisieyszego (25 Stycz: v. s.), o godzinie 10tey przed południem, w saniach wyiechać raczył, a od *Goslic* jechał konno: do naszego zaś miasta przybył o godzinie pierwszey z południa. Przy samym wjezdzie spotykany był przez Urzędników, szlachtę i mieszkańców tuteyszych; przed domem zaś, przygotowanym na mieszkanie dla Nayiaśnieyszego Gościa, przez Rossyyskiego Feldmarszałka, który poprzedzaiącego wieczora wyiechał z *Raciąża*, i przez innych Jenerałów. Potém przechodziły w paradzie woyska *Rossyyskie*; a Nayiaśnieyszy Pan raczył na to patrzeć przez okno z Jenerał Feldmarszałkiem. Plac i ulica napełnione były widzami, nie mogącymi się dosyć wydziwić wesołey postawie, walecznych rycerzy Ruskich. Poczém zgromadzenie tuteysze Zydów stanęło przed Nayiaśnieyszym Panem z chlebem i solą, a jeden z nich miał mowę: wszystko to nader uprzeymie przyiętém zostało — Znakomitsi Jenerałowie *Rossyyscy* jedli dziś obiad u Imperatora Jegomości. Wieczorem całe miasto było oświecone. (*Pocz: Półn:*)

### PRUSSY.

*z Królewca, dnia 2 Lutego n. s.*

Kiedy wyrok Rady Ministrów *Francuzkich*, tyczący się pomnożenia ich woyska, powszechne, jak się zdaie, wzbudził nieukontentowanie; *Napoleon* uznał za rzecz potrzebną na czele tego wyroku położyć słowa: „*Senat postanowił*, *a My rozkazuiemy*” &c. W liczbie powodow do tego wyroku kładą, iż, chociaż *Napoleonowi* wiadomo jest o dobrym stanie magazynow, kassy i woysk *Francuzkich* na północy i południu, jednakże, dla przyczyn wyłożonych przez Ministra stosunkow zewnętrznych, umyślił pomnożyć swe woysko!!!! Jeszcze, podobno, *Napoleon* woyskiem swém nazywa, wszystkich tych rycerzy, którzy spoczywaią pod śniegami północy! Cóż to za przyczyna, że Minister spraw zewnętrznych powinien teraz zdawać sprawę o stanie woyska *Francuzkiego*?.... Król *Neapolitański*, Wódz jego naczelny, zdał dowództwo Wice-Królowi *Włoskiemu*, a sam uniosł się do *Kasselu.* Wice-Król, jak powiadaią, rozkazał wszędzie utrzymywać w pogotowiu dla siebie i dla wielkiego woyska, po 25 koni pocztowych, dla śpiesznieyszego, jak tylko można, przeniesienia główney kwatery do mieysca naybespiecznieyszego. (*Pocz: Półn:*)

*Królewiec dnia 13 Lutego n. s*, Jen: Leytnant *York* jako Gubernator *Prus*, obwieszcza, iż ponieważ Reprezentanci Narodu, oprócz milicyi, uchwalili jeszcze wystawić korpus krajowey kawaleryi, dla wzmocnienia woyska, organizacya zatém tego korpusu porucza się Hrabiemu *Lehndorf.*

Jedna z Gazet naszych zawiera, że woysko *Francuzkie* z samych *Prus*, wybrało wciągu przeszłey kampanii 70,000 koni — Wyspa *Nogat* około *Gdańska* osadzona jest od korpusu Jen: Leutn: *Yorka.*

Odebraliśmy tu pomyślną wiadomość, że *Warszawa* z przedmieściami swoiemi przez woyska *Rossyyskie* zaiętą została. Jenerał *Miłloradowicz* wszedł do tego miasta, a Nayiaśnieyszy Imperator Rossyyski wysłał z *Płocka* Jen. Leytn: *Wasilczykowa* z kluczami miasta *Warszawy* do *S. Petersburga.*

Już dnia 5 Lutego n. s. (24 Stycz: d. s.) ukazała się w *Warszawie* proklamacya Prefekta Departamentu *Szymanowskiego*, w którey uspokaia troskliwość mieszkańców, donosząc im, że już ze strony *Austryaków* uczyniono kroki do umowy, przez którą miasto *Warszawa* Rossyanom ma bydź poddane.

Wielu z możnieyszych mieszkańców *Berlina*, zważaiąc, że naysilnieysi i nayzdatnieysi do służby woyskowey ludzie, nie są pospolicie w stanie samych siebie ekwipażowania do służby woyskowey, obowiązali się uboższych ochotników własnym kosztem mundurować i uzbraiać.

Ministeryum Policyi w *Berlinie* wszystkich młodych lekarzy i chirurgów wezwało, aby się niezwłócznie do formuiącego się w zachodnich Prussach woyska stawili. (*z Gaz: Rys: Zuschauer.*)

### NIEMCY:

*Stuttgard* 4 *Stycz: n. e.* Gazeta nasza urzędowa ogłosiła ustawę pod dniem 2 t, m., która nakazuie powszechny podatek z maiątków, dochodów i pensyi. Na wstępie tey ustawy, czytamy: „Dla zadosyć uczynienia wielkim potrzebom i wydatkom, zrządzonym przez znakomite straty w ostatnich wypadkach woiennych poniesione, widziemy się znaglonemi do przedsięwzięcia srodkow nadzwyczaynych, tym bardziey, że te ogromne wydatki, obciążaiąc kassę narodową, wyczerpuią z niey to wszystko, co do niey zwyczaynie wpływać zwykło.” W dalszym ciągu J. K. M. oświadcza, że dał rozkaz wprowadzenia, jak naywiększey oszczędności, do wszystkich części wydatków swoiego dworu, chcąc przez to okazać, iż pragnie dzielić z poddanemi swemi uszczuplenie wygod życia, które się nieuchronnie potrzebném stało — Celnieysze rozrządzenia tey ustawy, są następne: ci, których maiątek przenosząc wartości złotych sto aż do 10,000 *inclusive* dochodzi, zapłacą od sta złotych, 30 kreycarów; od 10,000 do 50,000, od sta złotych: 45 kreycarów; od 50,000 do 100,000 jeden od sta; posiadaiący w maiątku wyżey nad 100,000, od każdych stu złotych, złoty jeden i kreycarów 30 do kassy wniosą.

*Z tegoż mieysca* 13 *Stycz:* W nocy z 7 na 8my t. m. odkryto okropny zamach na życie Króla: straszliwa zbrodnia miała bydź dopełniona nazajutrz rano, w okolicy *Monrepos*, gdzie Król miał polować. W niedzielę, to jest: 10, we wszystkich Kościołach złożono uroczyste dziękczynienie Bogu, za odwrócenie niebespieczeństwa, które życiu Monarchy zagrażało. Gazeta Dworska zawiera wyrok Królewski, pod dniem 12, który Pana *Pfuderes* przełożonego w *Murr*, wynosi na urząd sędziego (*Bailli*) za postępowanie jego w okoliczności tego zamachu na życie Króla. Gazety nasze następnym sposobem opisuią ten przypadek. Na dzień 8my obwieszczone było polowanie, i wzniesiono dla Króla wyższe mieysce z tarcic blisko drogi pomiędzy *Murr* i *Pleidelsheim.* W nocy z 7 na 8my pod deskę, na którey Król stać miał, w czasie strzelania do zwierzyny, włożono worek napełniony prochem strzelniczym, ważący 4 i ½ funtow, krzesiwo, kawałek gąbki, skałkę i trochę kłaków. Podług obwieszczenia Ministeryalnego pod dniem 17 Stycznia, obiecana temu, ktoby doniósł o sprawcy tego zamachu lub iego spólnikach, summa 1000 czerwonych złotych: imie donosiciela nie będzie objawione, a gdyby sam nawet był spólnikiem, otrzyma nadgrodę i przebaczenie. (*z Gaz: S. Peters: le Conservateur.*)

### HISZPANIA i PORTUGALIA.

*Lizbona* 14 *Grudnia.* Woyska sprzymierzone cofnęły się wewnątrz kraju dla odpoczynku po trudach. Niektóre korpusy poszły ku *Porto*, niektóre do *Coimbry.* Dywizya Jen: *Hill* jest w *Coria*, dywizya Jen: *Stewar* w *Viseu.* Lord *Wellington* udał się do *Badajoz*, skąd ma przybydź do *Kadyxu.* Jen: *Hill* objął główne na jego mieyscu dowództwo, i zaymuie bardzo korzystną środkową pozycyą. Jest rzeczą niewątpliwą, że *Caffarelli* otrzymał rozkaz udania się do *Francyi* z 10 tysiącami piechoty i czterma tysiącami jazdy.

*Dnia* 25. Lord *Wellington* przybył dnia 20 do *Badajoz*, i zaraz oglądał warownie tey twierdzy: d, 24 przybędzie do *Cadixu*, gdzie ma sie widzieć z Lordem *Bentinck* przybyłym z *Sycylii.* Xiąże d'*Orange* i reszta Jeneralnego Sztabu Lorda *Wellingtona* znay-

duie się w *Porto*, skąd wszyscy maią się udać do *Lizbony*.

Podług Gazety Lizbońskiey pod dniem 22 Grud: woysko Francuskie wzdłuż *Tagu* zaymuie następuiące położenie: *Pontes*, *Oropesa*, *Talavera*, *Cevalla*, *Portello*, *Carpio*, *Fuensilada*, *Nogues*, *Torregos*, *Puebla de Montabia* i *Tolede*.

*Dnia* 28. *Suchet* przeprowadza do *Tortozy* szacownieysze rzeczy, i to wszystko, co *Francuzi* zrabowali w *Walencyi*, nawet drzwi S. przybytku Katedralnego Kościoła. Włożył on na 800 osób szczególnych kontrybucyą 12 milionow realów, którey dał nazwisko przymuszoney pożyczki. Kazał wysadzić na powietrze warownie *Rovira* i *Milan*.

Poprzednicze wiadomości zawieraią, że Półkownik *Don Francesco Longa* pobił zupełnie *Francuzów* w dolinie *Sedano*: 700 poległych, 490 ieńców, dwa działa, cały obóz, wielka ilość ammunicyi woienney, są owocami potyczki siedm godzin trwaiącey. Jenerał Francuski *Froment*, Półkownik *Brémont*, i wiele innych Officerów poległo na polu walki.

## F R A N C Y A

*Paryż* 6 *Stycznia n. s.* Dekret Cesarski pod d. 22 Grudnia postanawia, że wszelkie kary, co się tycze opłat pieniężnych i konfiskaty maiątku, przepisane przeciwko zbiegłym Konskrypcyonistom, spadać będą na ich oyców i matki, ieżeli ci, za prostém osądzeniem Prefekta, uznani będą za winnych w przyłożeniu się do ucieczki ich dzieci. Tym sposobem wszystkie sądownicze formy, przez które do tey pory takie sprawy przechodzić były powinny, nie będą więcey potrzebne. Te nowe środki, wtenczas użyte będą, gdy się dezercya w departamencie iakim rozszerzy, i gdy (mówi Dekret) można ią będzie przypisać namowom i pomocy oyców i matek dezerterów.

Pomiędzy ogólnemi wiadomościami tyczącemi się roku zeszłego, czytamy w dziennikach Francuskich; że na teatrach Paryskich grano, w 1812 roku, 141 sztuk nowych: że w całey rozległości Państwa Francuskiego umarło 13 osob, które doszły, albo przeżyły lat 100. Naystarszy z tych miał lat 110, i był rodem z *Coni*. Pomiędzy umarłemi roku zeszłego znayduie się 15 wielkich urzędników Państwa, 20 Jenerałów (w których liczbie nie są ieszcze pomieszczeni ci, którzy pomarli w *Rossyi*), 13 duchownych wysokiego stopnia, 44 uczonych i artystów.

Marszałek *Massena*, który dla poratowania zdrowia przybył do *Nice*, rodzinney swoiey ziemi, pisał z *Aix*, z *Prowancyi*, pod 22 Grudnia, że w pierwszych dniach Stycznia uda się na mieysce swoiego przeznaczenia.

Dekretem 3 Stycznia ciało prawodawcze zostało zwołane na dzień 1 Lutego.

Oprócz zwyczaynych rad Ministrów, Cesarz składa często rady tyczące się skarbu, i administracyi wewnętrzney. Była także rada żywności, rada związków zagranicznych, i nakoniec rada tayna, w celu redakcyi różnych wyroków Senatu.

*Paryż d.* 10 *Stycznia*. Monitor onegdayszy zawiera następny wyrok: ponieważ zwyczay wywoływania aktorów na scenę, obowiązuiący ich do stawienia się przed publicznością, był obfitém źrzódłem kabał i nieładu, przeciwnych spokoyności, która w salach widowisk panować powinna, zabrania się od tey pory aktorom powodować się i słuchać podobnych wezwań i rozkazów. (*z Gaz: S. Peterz: Le Conservateur Impar:*)

## WIADOMOSCI ROZMAITE.

Stany Królestwa *Pruskiego* okazuią w terazniey-szych okolicznościach taki zapał i gorliwość, iakie każdemu szlachetnemu narodowi przystoią. Już z nay-większą ochotą i poświęceniem się wszystko to uczyniły, czego Jeneralny Gubernator, Jen. Leyt. *Yorck*, żądał, aby korpus iego mógł się w grozne i znaczące woysko zamienić. Oprócz tego postanowiły w nay-krótszym, ile bydź może, czasie, zgromadzić 20,000 kraiowey milicyi, a nadto na przypadek gwałtowney potrzeby powstanie w massie organizować.

*z Dzienników Angielskich.*

Pomyślne skutki i dobroczyny wpływ nadzwyczaynych wypadków, które w Rossyi zaszły, z zadziwiaiącym pospiechem we wszystkich gałęziach handlu *W. Brytanii* uczuć się dały. Już w środku Grudnia podniosły się znacznie *Angielskie* kraiowe papiery, a niektóre artykuły handlowe 20stą, 30stą i nawet 50cią procentami podrożały w cenie.

z *Francyi* do *Anglii* przesyłaią teraz często zbiory rzadkich i kosztownych rzeczy, szukaiąc dla tych skarbòw bespiecznego schronienia. Sam *Talleyrand* za więcey, niż 200,000 funt. szterl. przesłał naczyń srebrnych, kleynotow, obrazów i innych rzadkich i szacownych sprzętów.

Pod dowództwem Jenerałów, *Murata*, *Boharnois Oudinota*, *Neya*, *Davousta*, *Mortiera*, *Victora*, *Macdonalda*, *Bessiera*, *St. Cyra*, *Poniatowskiego*, *&c.* wprowadził *Napoleon* do Rossyi 12 zupełnych dywizyi, każda od 25,000, a zatem wszystkiego 300,000 ludzi. Oprócz tego od *Wołynia* miał *Austryacki* posiłkowy korpus od 30,000, przy którym się 15 tysięcy *Sasów* znaydowało. W północnych Niemczech pod dowodztwem *Augereau*, stało 30,000 ludzi, w Królewcu *Loison* z 10,000 żołnierzy: nadto z *Włoch*, *Niemiec*, *Warszawy*, i innych krajów ciągnęły nieustannie woyska, kiedy nawet gwardye honorowe z *Turynu* i *Florencyi* ruszyć musiały. Liczba zatém woysk, z któremi on, aż do czasu ucieczki swoiey za *Ren*, przeciw *Rossyi* działał, nie wynosi mniey, iak 450,000. Z 250,000 pociągnął on do *Moskwy*, *Macdonalda* w *Kurlandyi*, *Oudinota* w *Litwie*, *Victora* w *Prussiech*, &c. zostawiwszy. Gdy w ucieczce swoiey z woyskiem, iuż tylko około 30 tysięcy ludzi wynoszacym, *Dniepr* przebył, połączyli się z nim następnie *Victor*, *Oudinot*, *Loison*, i inni, którzy wraz ze szczątkami iego woyska w dalszym odwrócie zniszczeni zostali. *Macdonald* nawet, uchodząc z *Kurlandyi*, dziewięć dziesiątych części korpusu swoiego utracił. Tak więc z tey całey ogromney siły pozostało: *Austryacki* posiłkowy korpus, który się iuż ku *Galicyi* cofnął, i podług wszelkiego podobieństwa do prawdy, inne otrzyma przeznaczenie: 18,000 *Prusaków*, którzy się z *Rossyanami* połączyli, 6000 *Sasow*, 2000 *Polakow*, i 1500 *Francuzów*, którzy pod Jen. *Regnier* do *Niemiec* uchodzili, od 3ch do 4ch tysięcy *Bawarczyków* i *Francuzów*, po większey części bezbronnych, którzy pod wodzą *Boharnois* w *Poznaniu* stali, i nakoniec 1300 *Francuzów*, którzy się do twierdzy *Gdańskiey* schronili. (*z Gaz: Ryz: Zuschauer*)

*Francya* ze *Stolicą Apostolską* trzy do tey pory zawierała konkordaty. Pierwszy pomiędzy *Leonem* X. i *Franciszkiem* I. był umówiony i podpisany w 1516. Drugi przed dziewięcią laty pomiędzy *Piusem* VII. i *Napoleonem*. Wiadome są sposoby i przywłaszczenia, przez które Papież, naprzód kraie do *Stolicy Apostolskiey* należące, a potem wolność utracił. Wszystko to znosił *Pius* VII, nic swoiém własném nie upoważniaiąc zezwoleniem. Ztąd wnosić można, że zawarty teraz konkordat, do którego się Papież skłonił, musi bydź na iego stronę korzystny. Okoliczności, które tey umowie towarzyszyły, i po iey podpisaniu mieysce miały, czynią ten domysł ieszcze podobnieyszym do prawdy. Jedna z Gazet Francuskich, pod dniem 29 Stycznia z *Paryża*, donosi o tém, co następuie: Cesarstwo Jchmość dnia 19 wyiechali z *Paryża* na polowanie w *Grosbois*. Ku wieczorowi przyiechali na nocleg do *Fontainebleau*, gdzie się ich bynaymniey nie spodziewano. Po swoiem przybyciu Cesarz udał się natychmiast do Papieża, który z Kardynałami i Prałatami rozmawiał. J. C. Mość i Oyciec Swięty przez dwie godziny razem z sobą zostawali. Nazaiutrz Papież w towarzystwie Kardynałow *Bayane*, *Doria*, *Ruffo*, Archipiskupa *de Tours* i Biskupow, *d'Evreux*, *de Nantes*, *de Trier* i *d'Edessa*, oddał Cesarzowi wizytę, który Oyca Swiętego w wielkim appartamencie przyiął. Po wyyściu od Cesarza udał się

Oyciec Swięty do Cesarzowey. Wkrótce potém Cesarzowa, w towarzystwie dam pałacowych i innych osób dworu, oddała Papieżowi wizytę. Następnego dnia Cesarz i Oyciec Swięty częste z sobą miewali rozmowy. Nakoniec w poniedziałek dnia 25 Stycznia, o 7 godzinie wieczorney, w wielkiey sali appartamentu, w którym Papież mieszka, J. C. Mość i Oyciec Swięty, w obecności znayduiących się w *Fontainebleau* Kardynałow i Prałatow, podpisali konkordat, który rozstrzyga i kończy wszelkie trudności i spory, iakie w interessach Kościelnych były wynikły. Zaledwo podpisanie z obu stron nastąpiło, gdy weszła Cesarzowa dla powinszowania Papieżowi szczęśliwego tey rzeczy ukończenia. Wczoray we środę wyiechali Cesarstwo o w pół do 5tey z *Fontainebleau*, i o 8mey godzinie przybyli do *Tuilleries*. (*Ryzki Zuschauer*)

Dnia 21 grudnia, n. s., 1812, umarł w *Paryżu* P. *Larché*, członek Instytutu Francuzkiego i Legii honorowey, Professor Literatury greckiey w Akademii *Paryzkiey*: przełożył on *Herodota* na ięzyk Francuzki.

Wice-Król *Włoski* wydał rozkaz, przez który w okręgach Niemieckich Departamentu *Wyższey-Adygi* (*Tyrol* połudn.), iako to: *Botzen*, *Kles*, *Toblach*, i t. d. używanie języka niemieckiego, w aktach publicznych i prywatnych, tylko na 6 lat ieszcze iest pozwolone.

*Serwianie* zupełnie się pogodzili z *Portą*. Rząd *Turecki* utrzymywać będzie w *Belgradzie* iednego tylko Baszę i 200 ludzi woyska, dla których *Serwianie* dostarczać będą umówioną summę pieniężną. W przypadku woyny Porty z niewiernymi, *Serwia* obowiązana dadź w posiłku 10,000 ludzi pieszego i 5,000 konnego żołnierza: z resztą zostawiona iest *Serwianóm* zupełna wolność w rządzeniu swym kraiem.

Podług doniesień z *Presburga*, pod d. 22 grudnia n. s. (1812), w *Wiedniu* odebranych, tęgie, ciągłe i długo trwaiące mrozy, tak mocnym lodem *Dunay* pokryły, iż można było nie tylko w sankach, ale i z ciężarami przeieżdżać. — Podobnież z *Budy* (*Ofen* w *Węgrzech*), pod d. 20 grud: uwiadamiaią, iż między tém miastem i *Pest*, lod na teyże rzece tak był mocny, że mogli bezpiecznie chodzić i iezdzić w saniach. (*z Gaz: Peters: Akad:*)

*Od Granic Multańskich*, 3 *grudnia n. s.* Donoszą, że Rządzca *Widdynu*, *Malag* Basza, następca *Paswana Oglu*, powstał przeciwko *Porcie* i ma w gotowości 20,000 woyska. *Peliwan Aga*, który był w niewoli woienney w *Rossyi* i nie dawno z niey powróciwszy Baszostwo *Romelii* otrzymał, wysłał przeciwko buntownikowi silny korpus, pod sprawą *Gafika Ali Baszy*. Woysko to wkrótce wzmocnione będzie, 8,000 *Turków*, którzy byli w niewoli *Rossyyskiey*. *Peliwan* dobrze iest znaiomym w *Multanach*. Powiadaią, iż przed dziesięcią laty służył za prostego *Arnauta* (domownik służący) u ówczesnego *Effendego* (Kommissarz Rządowy Turecki), w końcu otrzymał dowództwo twierdzy *Izmaiła*, którą w przeszłey woynie z *Rossyanami* przymuszony był poddadź zwycięzcòm. (*z Gaz: Peterz: Akad:*)

Rząd Francuzki kupił u P. *Pradier*, za 24,000 franków, wynalezione przez niego lekarstwo, na podagrę i podał ie do wiadomości publiczney. Skład iego następny: bierze się: balsamu mekkańskiego dwa łóty, kory chiny czerwoney 1 uncya, szafranu pół uncyi. Sarzaparylli 1 uncya, szałwii 1 uncya, alkoholu (mocnego wyskoku) 3 funty. Balsam mekkański rozpuszcza się w trzeciey części alkoholu, inne zaś istoty moczą się przez 48 godzin w pozostałey iego ilości, poczém oba rozczyny przecedzaią się i mieszaią się z sobą. Tynktura do użycia przeznaczona rozlewa się we dwóch lub trzech częściach wody zimney. Przed użyciem należy to lekarstwo mocno skłócić, żeby nie było osadu: robi się przytém gatunek gęstego kataplazmatu z mąki lnianego siemienia, które ogrzawszy, namazuie się niem serwetą do grubości na palec, i obwiązuie się cierpiące mieysce. Kataplazma powinno bydź mocno kleiste. Jeżeliby potrzeba była kataplazmatem tém obie nogi okładać, w takim razie wziąć należy 3 kwarty mąki nasienia lnianego. Przygotowawszy kataplazma i ogrzawszy ie do takiego stopnia, żeby chory mógł wytrzymać, nalewa się na powierzchnią każdey serwety, kataplazmatem nasmarowaney, do 2ch uncyy przygotowanego rozczynu i tak się rozgładza, żeby się zarówno mógł rozeyśdź po całey powierzchni kataplazmatu. Potém kataplazma przykłada się do cierpiącey części ciała, ze wszech stron mocno się obwiązuie, a na wierzch flanellą, albo ceratą kitayczaną dla utrzymania ciepła kataplazmatu, które zwyczaynie odmienia się, raz na dobę, a czasem co 12 godzin. (*z Gaz: Peterz: Akad:*)

## DONIESIENIA

2 Ober-Forsztmeyster Gubernii Wileńskiey podaie do powszechney wiadomości, że Administracya Lesna w tey Gubernii ustanowiona iak dawniey; a zatym, kto żąda z lasów Skarbowych kupować drzewa wszelkiego rodzaiu, ma zgłosić się do niego w Wilnie, w domu JW. Wice-Gubernatora na ulicy Biskupiey mieszkaiącego.

2 Podaie się do wiadomości Amatorom roślin, iż w Oranżeryi W. Strumiły za Rudnicką bramą za domem Zawela położoney, znayduią się w każdym czasie do sprzedania różne rośliny Treybhauzowe, oranżeryowe i ogrodowe, oraz w Wazonach kwitnąoe Róże, Lewkonie w różnych kolorach, Fiiałki, Rezedy, Hortensye etc. etc. etc. Kwiety Cebulkowe, iakoto: Hyacynty, Narcyzy, Tulipany, Tacety, Bukiety i nasiona różnych kwiatów.

2. Pewna osoba, posiadaiąca języki Polski, Francuzki, Niemiecki i Włoski, dotąd ciągle zaymuiąca się edukacyą panienek, życzy sobie mieysca, w którymby również obowiązki guwernantki sprawować mogła. Potrzebuiący takowey osoby, raczą udadź się do domu pod Nrem 520 na Zarzeczu, na drugim piętrze.

Dom Kupiecki w Wilnie na Sawicz Ulicy pod Nrem 82 stoiący, od daty 23 Aprila teraznieyszego roku wypuszczony będzie w arędę więcey daiącemu, w terminach pierwszym 24, drugim 26 i trzecim 28 teraznieyszego Miesiąca Februarii, życzący ony zaiąć, obligowany układać się o to z Dyrektorami Izby Kupieckiey, Onufrym Orłowskim i Janem Zaycowem.

*Cena Targowa Wileńska.*

| Beczka Litewska, maiąca garcy Litewskich 144 | Od dnia 14. Lutego, do dnia 23 t. m. | rub | kop |
|---|---|---|---|
| | Zyta suchego - - - | 8 | |
| | — surowego - - - | 7 | |
| | Pszenicy Ozimey - - - | 18 | |
| | — — Jarey - - - | 16 | |
| | Jęczmienia - - - - | 8 | |
| | Owsa - - - - - | 6 | |
| | Gryki - - - - - | 6 | |
| | Grochu - - - - | | |
| | Siana pud - - - - | | |
| | Słomy kulowey kopa - - | 3 | |
| | Masła faska 6 garcy - - | | |
| | Funt mięsa wołowego - - | | 6 |
| | Assygnacya 100 rubli - - | 23 | 50 |
| | Dukat hol: - - - - | 3 | |

| dnia. | Wilno. Luty 1813. | Barometr cale, liniie. | Termometr Reaumura stopnie | Odmiany Powietrza. |
|---|---|---|---|---|
| 17 | z rana | 27. 7. 3. | $+ 1\frac{1}{4}$. | z rana snieg |
| | po południu. | 27. 10. 0. | $+ 3\frac{3}{4}$. | padał |
| | wieczorem | 27. 11. 0. | $+ 1\frac{1}{2}$. | |
| 18 | z rana | 28. 1. 1. | — 1. | wieczor |
| | po południu | 28. 1. 2. | + 3. | pochmurny |
| | wieczorem | 28. 1. 0. | + 1. | |
| 19 | z rana | 27. 11. 5. | $+ 0\frac{1}{2}$. | cały dz: po- |
| | po południu | 27. 9. 3. | $+ 2\frac{1}{4}$. | chm: wiecz: |
| | wieczorem | 27. 9. 0. | + 1. | snieg padał. |
| 20 | z rana | 27. 9. 6. | $+ 0\frac{1}{2}$. | |
| | po południu | 27. 10. 7. | $+ 2\frac{1}{2}$. | pochmurny |
| | wieczorem | 27. 10. 9. | + 1. | |
| 21 | z rana | 27. 10. 9. | $+ 0\frac{1}{2}$. | |
| | po południu | 27. 9. 5. | + 3. | pochmurny |
| | wieczorem | 27. 8. 5. | + 2. | |

*Za pozwoleniem Cenzury Wileńskiey — w Drukarni Dyecezalney u XX. Missyonarzow.*